Any tercer - II.ª Epoca - N.º 75

Dissabte 4 d'Abril 1925

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guardia, 14, pral. - BARCELONA

> Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?
>
> *GABRIEL ALOMAR*

Les faroles

Coneixem de temps la tragèdia de les naus perdudes en plena mar, no pas en els terribles temporals del septentrió ni en els arboraments ciclònics de les aigues antillanes. Coneixem la malenconia de les hores lentes sota un cel de flames, sense un halè d'aire, amb una mar estúpidament quieta, l'horitzó sempre aprop i sempre immòbil i la vida minimitzada i defallida pel sol dens i absolut. Cap remor, cap crit, cap cruiximent. Cap línia, cap ombra, cap color. Només l'incadescència de l'espai curull de noses invisibles que res no deixen veure. Només la idea d'estabilitat, de petrificació, de mort sense agonia.

Quan els vents alissis s'aturen, la mar tropical és el pitjor de tots els inferns dantescos. La vida no és crudel, ni dura, ni heròica. La vida no és vida. La calma s'ajeu damunt les aigües i s'atura el rellotge del temps i la sístole i la diàstole del cor. Distingiu el dia de la nit, perquè de nits no es tanquen les parpelles com de dies. Però l'embriagament de la llum no us deixa mai i el pes de la calor no us abandona. Sou com les veles lasses i el fustam inert. No dormiu ni vetlleu, no penseu ni sentiu, no teniu esma ni anhels.

Fent un esforç sobrehumà un company exclama:

—Ja en tinc prou. Jo hem tiro a l'aigua.

Ningú no li respòn. Ningú no es commou. Ell tampoc no es decideix.....

Tenim brúixola i timó, tenim nord i tenim guia. En el gran ensopiment, una vaga consciència de les coses ens diu que més aviat o més tard el moviment retornarà, que les ones ens gronxaràn altra vegada, que les veles s'inflaràn i nosaltres farem ruta vers un destí segur. Manca només la veu, aquella veu prodigiosa que ha de mantenir desvetllades i alerta les nostres potències i les nostres facultats i ens ha de repetir a cada eixida i posta de sol els manaments de la llei inflexible de la nostra conscripció en el gran exèrcit de l'avenir.

—Company, redressat. Les hores mortes d'aquesta ingrata travessia tindràn un sentit trascendental si tu tens la voluntat de sobreposar-te a l'aclaparadora estagnació de l'ambient. Company, aixeca les parpelles i desafia la llum. Si res no pots fer, vetlla el sòn del teu company i sotraga'l ben fort perquè la sang no se li enroqui. Company, canta. Canta la cançó de la esperança. Quan l'aire es mogui i la calitja s'escampi, veuràs el resplandor de cent faroles. Elles cremen per tu i per mi i per tots nosaltres i darrera l'horitzó cenyit es pregunten l'una a l'altra si serà veritat que arribarem tots plegats, tots, els mateixos que en dies de moviment i de ventura pujàrem a la nau i ferem ressonar la coberta amb l'estrèpit joiós de la nostra joventut. Les hores quietes, les hores de calma, les hores incertes en les quals tot es confón, s'abrusa i s'unifica, són aquelles en les quals els nostres cors han d'acostar-se, han de solidaritzar-se i han de constituir una fornal més ardenta que el sol dels espais i més lluminosa que els astres resplandents.

Aquestes faroles que avui cremen i brillen darrera la espessa muralla de vapors asfixiants foren en altres temps naus perdudes com la nostra en l'oceà del dolor. No recordeu aquella Finlàndia empedrada d'escoles i assedegada de cultura ofegada pel monstre del tzarisme rus durant llargues dècades? No sabeu la història d'aquella Txecoslovàquia organitzant els seus *sokols* per a les lluites de la civilització? No sentiu encara l'esfereiment d'aquella Bèlgica alegre i industriosa quan la invasió militar va estampar en el seu cervell l'emprempta de la barbàrie? Aquella mateixa Bèlgica vibra en aquestes hores amb el frenesí de la lluita democràtica i civil i es prepara per a donar als socialistes una victòria esplendorosa.

A cada llar i a cada indret el Socialisme ha fet el miracle. Eren ells, els companys nostres, els que es dèien a cau d'orella tot allò que no podien dir a viva veu i es comunicaven el goig de la esperança que constantment fluia de les aspreses del sacrifici. Eren ells els que feien el bloc compacte i oferien l'exemple de la fe immarcessible triomfant sobre tota devastació, sobre tot ultratge. I són ells els que lluiten encara, els que no gaudeixen, malgrat llur esforç i abnegació, el premi tantes vegades merescut. Però són ells els que han salvat els pobles llurs i els que amb els ulls maravellats per la visió d'una humanitat justa i lliure posen encara abundants gotes de llur sang en la gran llàntia encesa, en l'alta farola rutilant que crema dia i nit per a dir a les naus perdudes i solitàries:

—Serveu dret, companys! No defalliu! Salveu-vos!

Els nostres lectors no han d'estranyar que, aparentment, negligim, a voltes, certs esdeveniments d'actualitat, deixant de subrallar-los amb el comentari degut. Però hi han albiradores dificultats insuperables.

Altrament, l'ideari conegut de JUSTICIA SOCIAL i la dignitat civil dels que redactem aquesta fulla, donen la màxima eloqüència al nostre silenci.

HERRIOT...

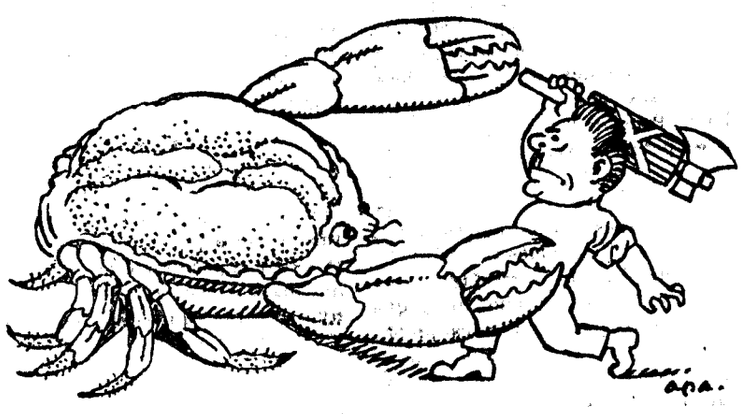

... o la lluita contra el cranc

La nostra posició

Una maniobra?

El nostre estimat col·lega «El Socialista» de Madrid, en una nota inserida en l'edició del dia 27 de març que ha estat múltiplement reproduida i molt diversament comentada, dona la veu d'alerta davant les gestions que estàn fent aquests dies determinades (o millor: indeterminades) personalitats de la política barcelonina per a constituir a Catalunya un ample bloc democràtic . . . . . , segons ha arribat a coneixement de l'orgue del socialisme espanyol.

Vivint cap endins com vivim la política del nostre poble, la nova ens ha sorprès de bò de bò: Fòra del patollar a les palpentes d'una il·lustre personalitat, tan simpàtica com desorientada, del camp dramàtic-republicà, i en aquest cas no es tracta de cap fet de darrera hora, no tenim esment de que aquí es mogui ni una fulla. I d'això ens queixem precisament...

No cal dir, però, com coincidim amb «El Socialista» en el que es refereix a assenyalar l'únic camí digne i clar—sobretot clar—que correspòn seguir als obrers de Catalunya: l'ingrès en el partit socialista. I, en veritat, sembla que el nostre proletariat, després de tants anys de desorientació, es comença a desvetllar: darrerament les fileres de l'«Unió Socialista» han rebut el valuós reforç de significades figures—de neta història—del sindicalisme català.

En quant a donar des d'aquest moment vots en un sentit o altre, hipotecant l'avenir, ho trobem inoportú i precipitat, amb tot i reconeixer que una hipoteca pot constituir en algún cas «una bona operació». Si no fa gaires anys, per a assegurar unes actes, fou possible una coalició republicana-socialista, qui sab si l'assoliment d'un mínim de llibertat i de constitucionalisme europeu podría imposar també ara algun petit sacrifici, encara que som els primers de reconeixer que les coses han canviat molt i que avui tot va com una seda. Són qüestions que s'han de veure i palpar: Cal saber abans amb qui i per que s'han de pactar les coalicions i definir aleshores clarament les posicions de cada u.

Per la nostra part, podem assegurar als nostres íntegres companys, tan gelosos de la puresa dels ideals, que estarem a l'aguait, que no ens deixarem encibornar així com així, i que mai de la vida sacrificarem la nostra dignitat per un plat de llenties, puix estem plenament capacitats de la nostra responsabilitat històrica. Ara, això si, ens guardarem com d'escaldar-nos de refusar per endavant, sense com va ni com ve, el nostre ajut desinteressat a una tasca seriosament oposicionista que es podés emprendre, amb tot i no veure-ho gaire possible.

El tarannà dels nostres obrers és molt especial: no ho oblidin els companys. I com que se'ls ha enganyat tantes voltes, són—amb raó—gent desconfiada. Llur malfiança arriba fins a tal punt, que si des d'ara nosaltres negavem *a priori* la nostra col·laboració a tota obra seriosa de consolidació civil, foren capaços de creure que ho feiem per a guanyar-nos la benevolència i la simpatia del Directori, i, potser, potser, que tractavem de pescar algún lloc en el Consell d'Estat.

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

Molt aviat—oportunament anunciarem la data—es posarà a la venda el SEGON NÚMERO de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

Publicarà sencera la gran obra de H.-G. Wells, apareguda en diversos fulletons d'aquest hemdomadari, traduïda pel company J. Roure i Torrent,

Aquest diantre de sabatots!

L'interés amb que han estat seguits els fulletons, augura un veritable èxit del segon número de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

que formarà un fullet, elegantment enquadernat. Preguem als amics i corresponsals que facin tot seguit les comandes.

Company! Propagueu l'obra de H. G. WELLS

Aquest diantre de sabatots!

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

La pau i seguretat d'Europa

En la sessió del Consell de la Societat de les Nacions del dia 13 de març, a proposta del Dr. Benes, ministre de Txecoslovàquia, va aprovar-se per unanimitat mantenir en l'ordre del dia de l'assemblea que ha de celebrar-se pel mes de setembre la discussió del Protocol per l'arranjament pacífic de les diferències internacionals mitjançant l'arbitratje. El ministre britànic, Chamberlain, que havia fet el dia abans un formidable treball de demolició, va votar sense reserves manifetant que el govern britànic s'atenia als principis de desarmament i arbitratje per tal de preservar la pau mundial.

Aparentment, doncs, va triomfar el punt de vista francès brillantment defensat per M. Briand. En realitat va donar-se temps al temps en la confiança de que pel setembre serà definitivament deixat de banda sense provocar escenes dramàtiques.

Aquest resultat era descomptat des de que els socialistes varen deixar el poder a la Gran Bretanya. No en té exclussivament la culpa el gabinet conservador, car ens consta que alguns dels seus ministres han sigut constants defensors del Protocol. Hi han molts factors que un govern conservador no podia omitir: els més importants, l'oposició de significats agents de l'Imperi britànic i la severa crítica que va mereixer als elements armats. El Govern socialista hauria escoltat a tothom i hauria romàs fidel als seus principis doctrinals. El Govern conservador ha hagut de fer seva l'opinió dels detractors d'aquest instrument de pau i seguretat universals.

Els governs dels *dominions* britànics, particularments els governs federals del Canadà i l'Austràlia, són conservadors i nacionalistes i rebutjen el Protocol perquè contraria certs objectius particulars de llur respectiu país. No és necessari argumentar sobre la necessitat de tenir-los contents. Els tècnics militars senyalen el perill de un requeriment de la Lliga de les Nacions a la flota britànica de que operi en àries distintes i disperses sense la deguda preparació i sense plans meditats previament; de les ventatjes militars que dona a un agressor poc escrupulós que vulgui aprofitar-se de l'organització pacífica de les nacions lleals i de la tendència marcada en el Protocol a limitar els drets del comanament nacional, dels govern i fins dels parlament sobre llurs propis exèrcits, omitint, de més, la fixació d'aquests drets en les conjuncions temporals o permanents de les forces destinades a operar en cassos d'emergència.

No hi ha cap novetat en aquestes causes ni en aquests arguments que s'esgrimeixen contra el Protocol. Gran Bretanya, sense l'Imperi, en fóra partidària perquè en tindria necessitat. Amb l'Imperi, li representa un destorb. Però amb Protocol o sense, Gran Bretanya està subjecte al Pacte de la Lliga de les Nacions, l'article 10 del qual diu que tots els estats signats es comprometen a defensar l'integritat i independència de tots i cada un dels membres contra tota agressió exterior i, en cás d'agressió o de perill d'agressió, el Consell disposarà la forma com aquesta obligació ha d'ésser cumplerta. Segons l'article 16, sempre que un membre de la Lliga es negui a sometre les diferències a arbitratje o decisió judicial, els altres membres venen obligats a rompre llurs relacions amb l'infractor i són previstes sancions més punitives quan estableix que el Consell recomanarà als governs interessats—cal suposar encara que no siguin membres de la Lliga—quina quantitat de forces armades hauràn d'aportar per tal d'aplicar la deguda sanció.

El Protocol és doncs el complement de tots aquests pactes i previsions. Si s'han sofert omissions i llacunes, encar és temps de millorar-lo i perfeccionar-lo. Però el Govern britànic i els de les colònies veuen el perill d'anar més enllà en aquest ordre de compromisos i veuen, encare que remot, el perill de un desplaçament de l'Imperi i de una minva segura de llur poder hegemònic. Per això hem de repetir uua vegada més que ni la Societat de les Nacion ni el Protocol de Ginebra, malgrat llur insuficiència i timidesa, no són eines propies per a ésser manejades per governs nacionalistes i imperialistes. Es cosa del Socialisme i, encara que a vegades sembli el contrari, no hi ha res tan impossible com combinar principis basicament oposats.

A part d'altres coses d'ordre secundari tractades en la reunió del Consell—evacuació del Sarre per les tropes franceses, litigi entre Polònia i Dantzig i Protocol per l'intercanvi de minories entre Grècia i Bulgària de 29 de setembre de 1924, el qual l'Assemblea Nacional de Grècia es va negar a ratificar—no pot dir-se que la resposta d'Alemanya sobre la seva petició d'ingrés a la Societat de les Nacions s'aparti del camí de la pau i de la seguretat d'Europa que tothom té interès en garantir. Es contesta a Alemanya que tots els membres del Consell, llevat de un, estan conformes en que entri a la Lliga i formi part del Consell i que els seus escrupols sobre l'abast de l'article 16 del Pacte queden resolts des del moment que tindrà veu i vot en el Consell i drets iguals a tots els membres en totes les deliberacions. Se li diu que el Consell no pot admetre cap mena de reserves sobre aquest punt que farien impossible la lleal associació i establirien privilegis odiosos i s'acaba invitant-la a decicir-se a ingressar a la Lliga i «a representar en l'organització de la pau el paper que correspon a la seva capacitat i categoria».

Així, doncs, malgrat esquivar el Protocol, Gran Bretanya cau una vegada més en l'essència dels seus principis. Afirmant la inviolabilitat de l'article 16 del Pacte, proclama una vegada més la necessitat del Protocol. Fòra de la Lliga, Gran Bretanya cerca renovar la política de tractats i d'agrupaments de potències i dóna cada dia més calor a l'oferta d'Alemanya que tan desplau a Polònia i tan poca il·lusió fa a França. Un pacte de garantia incloent a Alemanya i la celebració de la Conferència de desarmament que projecta el President dels Estats Units facilitarien l'arreconament del Protocol de Ginebra i permetrien al Govern conservador britànic cumplir els seus fins quedant bé amb tothom, sobretot amb França a la qual no desitja pas contrariar. Entretant el Govern francès s'orienta i Herriot diu que no s'ha de rebutjar cap hipotessi que porti de tort o de través la seva adorada trilogia: arbitratje, seguretat, desarmament.

No es pot cloure el resum de la reunió darrera del Consell de la Societat de les Nacions sense fer notar que el representant d'Itàlia va adherir-se al punt de vista britànic manifestat per Chamberlain sobre el cèlebre Protocol. Itàlia havia signat el Protocol i quan Gran Bretanya no l'accepta s'adona de que no serveix. Itàlia ens té acostumats a extranyeses com aquesta, però des de que *feroce romano* porta la nau de l'estat sembla que aquesta proposició es converteix en pràtica. A Mussolini li deu semblar una afirmació del caràcter que no es pot deixar perdre.

M. Serra i Moret

DE LA CLASSE MITJA

Els Metges

Vull posar la cullerada al plet que sobre la classe mitja va iniciar en Cot de Reddis i que els amics Ràfols i Ricart han contestat amb dos interessants articles.

Per la «Unió Socialista de Catalunya» tard o d'hora serà un motiu principal d'acció aquesta classe mitja nostra, cada dia més pobra, més proletaritzada i en molts cassos improletaritzada—com la de tot arreu.

En mig del camí, entre el potentat i la pobrissalla, la classe mitja aspirava sempre a esdevenir d'aquells. Els anhels dels de baix mortificaven els seus deliris de grandesa i decantava sempre el seu esforç a ajudar al règim burgès en la seva lluita aferrissada contra l'allau proletària. De dia en dia, però, va esdevenint ella un proletari més; la indústria com el comerç s'americanitza i és, més i més, un clos tancat on són molt poes els cridats i molts menys els escullits.

La democràcia burgesa, que era la seva creació política i social, ha donat tot el que podia donar. Tot intent de ressucitar-la en la seva antiga poixança fallarà. La seva darrera aventura, feta de retalls mal cosits, el feixisme italià, s'ha esmunyit tot seguit de les seves mans, i tota la seva actuació s'ha vist que no era res més que un mercenarisme posat a sou dels plutòcrates.

I avui la mesocràcia no té altra sortida que el servilisme a sou, amb totes les seves misèries morals, o la revolta. O criats o revolucionaris, vetaquí el dilema de la classe mitja. No sols d'aquella que no és res més que pur treballador sense contar amb altres mitjans que els que li proporciona el seu treball, sinó també aquella altra que compta en migrats bens, el petit rendista, propietari, comerciant o industrial. I també aquells altres a qui el seu treball els proporciona un més gros benefici i es crien amb dret a pretendre un grau superior en la gerarquia social; em refereixo a les anomenades professions lliberals.

De les professions lliberals vull escullir la meva, la de metge, per a estudiar el seu esdevenidor i marcar-li el seu camí. El metge, com totes les professions lliberals, com tota la classe mitja, no té altra sortida per a reivindicar la seva condició social, àdhuc per a defensar el respecte geràrquic de la seva professió, que l'establiment del socialisme. Es a dir; l'organització social a base del Treball; la organització dels pobles i de les nacions a base de la producció i pel productor directe; (la riquesa pels qui la produeixin) bandejant als paràsits o reduint-los a la condició que els correspòn: desferres que tenen de viure de la pietat i l'intervenció de les quals en la direcció del món té d'ésser per complert anul·lada. Tot a l'inrevès del que passa ara.

La condició de treballador lliure que gaudia el metge, marxa cap a la seva desaparició. Aquí, potser, amb no tanta violència com en altres llocs, però ja vindrà. Cal veure les exclamacions dels professors que s'ocupen de les misèries cada jorn més grosses dels metges d'altres països, de la seva proletarització cada dia més evident. Mutualitats, companyies de segurs per accidents de treball, l'Estat i el Municipi amb la Beneficència i Caixes de previsió són intermediaris que s'interposen entre el client i el metge transformant a aquest en un assalariat i en un explotat. Demés, la carrera s'ha popularitzat, la cursen, com totes les carreres, una joventut, l'immensa majoria de niçaga humil, fills de treballadors ben remunerats, de botiguers pobres; molts d'ells fent esforços heròics per a acabar-la, tenint que treballar per a ajudar-se. Aquesta joventut, més nombrosa cada dia, es veu amb la precisió de guanyar-se la vida tot seguit reb el títol, fent una competència ruinosa als demés professors, acceptant sous miserables d'aquestes companyies sanitàries, cercant un nom en la gratuitat dels seus serveis o rebaixant el preu de la consulta; emprant tots els mitjans, àdhuc els més difícils, àdhuc els més vils.

Uns homes coratjosos, des de fa uns quants anys, crearen el Sindicat —es crearen, allavors, associacions i sindicats de classe mitja arreu de Catalunya. L'èxit del Sindicat de Metges fou immediat, ingressaren en ell gairebé tots els metges, uns quants refractaris i uns quants tarats que s'hi negaren no volen dir res. Unes victòries econòmiques demostraren a tots els companys que el Sindicat era una força; que era la única força amb que el metge podria defensar se.

Però el Sindicat no ha pogut ni podrà evitar l'inevitable. El Sindicat no ha destruit les Companyies d'accidents de treball, ni les mutualitats, ni ha ordenat ni ha influit en ordenar la Beneficència. El Sindicat parlamentarà, pactarà amb les col·lectivitats, pero no podrà destruir-les perquè com ell són filles del temps i el temps marxa cap al col·lectivisme. No podrà oposar-hi cap resistència, perquè no està a la mà dels metges, ni de tota la classe mitja en pes, de tenir que el món arrenqui de l'individuu l'iniciativa de producció i distribució de la riquesa i l'entregui a l'Estat o substituts, en benefici de tots o l'entregui als trusts a benefici d'uns quants aventurers sortosos. El món ja és massa ric i es qüestió de posar ordre a aquesta riquesa i l'individualisme burgès és el desordre i l'anarquia.

El metge no té altre remei que el Sindicat per a tractar i pactar amb les altres col·lectivitats que avui s'interposen entre ell i el client. I no té altre remei que enfortir apuest sindicat portant-hi, no solament la seva adhesió i quota, sinó també la seva devoció, tot el seu esforç i entusiasme per a fer-ne una força que pugui fer-se valdre davant de les altres forces col·lectives. I per a donar-hi aquesta devoció, aquest esforç, aquest entusiasme, té de sentir-se metge per damunt de tot altre quefer on pugui intervindre socialment i econòmicament. Té d'entendre la seva carrera no sols com un mitjà de guanyar-se la vida, amb més o menys eficàcia, sinó com una funció social, com una col·laboració feconda a l'obra col·lectiva. Té de veure aquesta funció com a Treball. I quan vegi la seva carrera com a Treball té de recabar per al Treball la més alta prerrogativa social, la d'única font de riquesa i únic creador de civilització.

De fet serà allavors socialista, car entés l'exercici de la Medicina com a Treball i entés el Treball com a creador d'una cultura i d'una moral, té de pugnar per a que el Treball s'encarregui de la direcció social i reclamar per ell, com a tècnic, com a expert, la regència de tot el que faci referència a Higiene a Sanitat humana. Sols el Socialisme dona al Treball la superioritat geràrquica a que té dret. Sols en el Socialisme integral, i com a adversari del capitalisme, pot trobar el metge la seva funció social enaltida i apreciada amb justesa. Sols en el seu establiment trobarà el metge i la Medicina, ampla confiança i camp obert per a ésser un benefici pels homes.

I no s'espanti el company poruc i conservar d'esdevenir un revolucionari en mans del sindicat i del sindicalisme. Pensi que si l'abandona i no té cases per a escanyar al llogater, i no té terres ni fàbriques per a explotar al treballador, tindrà de raure al socialisme per desesperació, empès per la misèria, sentint-se més vexat i explotats cada dia. I si té terres, i si té fàbriques, pensi que els llogaters, que els pagesos, que els obrers es preparen cada dia per a donar-li la batalla i que no es deixaràn escanyar ni explotar gaire temps.

O al socialisme amb la bandera superbament desplegada del Treball o al socialisme per la fam i la misèria en cerca de la seva promesa de justícia. No té altra sortida.

Dr. Jaus

DESPRES DE LA CONFERENCIA

Largo Caballero

Largo Caballero, conseller d'Estat; diu la gent. Largo Caballero conseller d'Estat, es repeteix en els medis obrers i en els no obrers. Es un tòpic, entre els tòpics de les converses d'aquest temps de confusió i de crisi. Es una paradoxa entre les paradoxes que es diuen i que es conten. Largo Caballero, conseller d'Estat; jo he sentit aquestes paraules amb to d'indignació, amb to d'acusació, amb to d'indiferència, amb to de conformitat i amb tots els tons, menys amb to d'entusiasme. La gent més adicta ho accepta com un fet consumat i per disciplina més que per convenciment.

L'actitud de Largo Caballero, resum de moltes altres actituds i col·laboracions més o menys ambigües, s'ha hagut de recolzar amb massa raons, amb masses acords i amb masses reglaments, perquè desperti un estusiasme franc i decidit.

L'argument màxim és el de la poca beligerància que el vell règim donava als socialistes. L'argument màxim és doncs un argument negatiu. I si per contracop, volem treure'n una afirmació, aquesta afirmació serà, de privilegi i d'exclusivisme social a favor seu. En aquesta singular actitud els sentiments lliberals i demòcrates dels companys socialistes espanyols no es veuen enlloc.

Aquesta actitud mirada des de la direcció de «El Debate» o de l'«A B C» ha de fer un gran efecte. Es un cop polític admirablement reeixit. No fa pas gaires mesos que el mateix «A B C» demanava que es deixés el pas lliure als obrers per arribar fins al Govern. Els èxits de Largo Caballero en el Consell d'Estat són per encoratjar l'«A B C».

Des d'aquí on som nosaltres fa tot un altre efecte. Nosaltres vèiem que els socialistes espanyols entre obstacles i tempestes, més a poc a poc o més depressa feien via portant una orientació segura. Després hem vist que sota l'amenaça d'un nou contratemps han perdut la paciència, han llençat la brúixola i han donat un cop a l'etzar. S'han cansat d'esperar, en el moment millor.

L'entrada de Largo Caballero al Consell d'Estat ha estat un error polític. La rescent conferència a la Casa del Poble explicant la seva gestió en aquell organisme ens ho confirma. Si les circumtàncies no s'hi oposessin intentaria un analisi d'aquesta gestió, el resultat de la qual no crec pas que tingui res que veure amb l'indiscutible bona fè i capacitat del conseller obrer.

* * *

Una vegada he dit que el socialisme espanyol era actualment víctima d'un error polític que el posava en una situació amb la qual nosaltres no podiem transigir ni poc ni molt; caldrà també que digui que en el socialisme espanyol no tot és equivocat i censurable. Efectivament el socialisme espanyol té una història de lluita abnegada i d'esforç intel·ligent. Es unicament per aquesta història, que contrasta amb l'actual hora de depressió, que nosaltres, desenganyats i tot, podem servar un caliu de cordialitat per aquells companys.

I el dia de demà; qui sab encara! l'error es pot esmenar. L'Humanitat no és pas tan perfecta que tinguem de defugir el contacte dels homes que si s'han equivocat saben també rectificar. Com a socialistes no podem pas ofuscar-nos per cap xovinisme mal entes ni jugar-nos en una sola carta els recursos de la nostra acció present i de la nostra acció futura. A algú potser no li semblarà bé aquest contacte. L'instint sovint ens porta a repudiar allò que no té amb nosaltres una coincidència completa. Però cal tenir present que els impulsos del nostre temperament no ens senyalen pas sempre el bon camí. Sinó ens volem condemnar a l'insolament i a l'infecunditat, cal que aprenguem de conviure. I conviure vol dir acceptar i consolar-nos amb una mínima base de lealtat, de bona fè i de comprensió.

Qui sap, si algún dia el socialisme espanyol rependrà encara la seva història, per nosaltres, interrompuda, i els seus homes tornaràn a sentir la passió ardent d'aquelles hores memorables de l'any 1917. Pensem que allavors i no ara els socialistes estaven en el seu lloc. Quan es recordaven del poble i li eren fidels complien el seu deure, no quan la veneració del poble, l'han substituit pels interessos problemàtics del partit, o pot ser tan sols del comitè, i han hagut de cercar en els reglaments les supremes raons de la seva conducta.

Esperem doncs que vinguin uns altres temps De moment qualsevol feblesa nostra representaria una claudicació.

Cal que ens abstinguem i que ens reservem per totes les raons que he dit i per amor pròpi.

Marius Vidal

Afavorint l'impremta de JUSTICIA SOCIAL ajudeu el nostre setmanari.

LA FINESTRA OBERTA

URBANITZACIO

El públic barceloní comença a interessar-se vivament per les questions urbanes: la progectada plaça darrera la catedral, l'endegament subterrani del carer de Balmes, la reforma de la plaça de Catalunya. Es pot dir que mai el nostre poble s'havia interessat pels afers municipals tant com ara que no hi intervé per res.

Sovint ens haviem plangut de l'allunyament en que l'opinió pública es mantenia de tot el que feia referència al governament general o local del país. La tàctica política darrerament desplegada, consagrant de dret aquest apartament, semblava que havia d'ésser funesta. I, no obstant, és el procediment que ha conseguit despertar un interès més viu al voltant de totes les qüestions públiques. La atracció de tota cosa prohibida és tan enorme, que, de tota mida de rigor cal esperar-ne sempre satisfactoris, resultats en contra. L'actitut d'aquest alcalde de Rota, pels voltants de Cadiz, que abans d'acceptar el nomenament que li atorgaven els regidors governatius ha volgut consultar al poble reunit en Assemblea, amb el seu prematur enterniment democràtic, podia ter abortar, a mitja gestació, els beneficiosos efectes d'una política ben orientada.

Aquest interès desvetllat per la prohibició—espècie de «Llei seca» en l'ordre polític—es reflexa en el nostre món local, per la curiositat urbanista de que havem fet esment en començar. De les obres urbanes en curs, la reforma de la plaça de Catalunya és la que excita en major grau, actualment, aquesta curiositat, i com que ningú no sab el que s'hi ha de fer, tothom es creu obligat a dir-hi la seva: qui hi faria un monument, qui una fontana, qui una glorieta.

Creiem nosaltres que el centre monumental que presideixi l'urbanització de la plaça de Catalunya, ha d'estar d'acord amb la naturalesa particular de l'indret. Entre els diferents tipus de placa—segons que llur atenció preferent estigui consagrada a canalitzar la circulació, a constituir una zona de repòs en mitg del tràfec urbà, a fer lluir els edificis que l'envolten, etc.—sembla que s'ha convingut que la de Catalunya és una placa essencialment de circulació; llur fi primordial és, doncs, un fi utilitari: canalitzar vers cada una de les vies que hi confluei-xen, els diversos corrents de trànsit rodat.

Tenint en compte el caràcter utilitari de la plaça, la construcció del seu centre deuria adaptar-se a aquest caràcter.

Airet

Aquest número ha passat per la censura.

LLETRES AL DIRECTOR.

De Girona

Molt em plau poguer donar des d'aquestes volgudes pàgines una nova que crec que és d'importància.

Uns quants entusiastes companys treballen fa algúns dies per a poder constituir en aquesta ciutat un «Centre de Dependents del Comerç i de l'Indústria», mancant-los solament l'aprovació del reglament per la autoritat.

Aquest «Centre» estarà adherit a la «Federació de Dependents de Catalunya».

Puc avançar que, pels companys que s'han proposat la fundació d'aquest «Centre», no serà com els que per dissort de la dependéncia gironina hi han hagut en aquesta ciutat, sinò que serà com deu ésser un Centre de Dependents, tal com els de Barcelona, Lleida, Tarrassa, etc. amb una dignitat civil i un esperit socialista.

Probablement a l'arribar a veure la llum aquesta nova la cració del Centre, serà ja un fet.

De debò ho celebrariem.

V. I. C.

Girona, Març.

De Lleida estant

En altra ocasió ja vaig dir la sort que havia tingut la Lleida treballadora, en que el «Centre de Dependents del Comerç i de l'Indústria» fos digit per homes d'esperit ample i de criteri format en les reivindicacions del proletariat.

Aquell acoplament d'elements obrers va formant-se i el fet del casal obrer (el Centre) va acomplint-se. Per ara tenim establerts el Sindicat del ram de la fusta, i es van engroixint les llistes de socis dels barbers i cambrers fins ara disgregats i en complerta desmoralització.

Per a portar a cap aquest engrandiment col·lectiu es necessita tenir temperament organitzador i voluntat i pensament polític, ja que la massa obrera de la nostra ciutat té una tendència manifesta al aburgesament i reaccionarisme.

Quan pugui portar-se la propaganda a tremp fogós, jo tinc grans confiances (àdhuc a desgrat de les males condicions exposades) en fer via ampla i segura pels camins de dignitat i llibertat, car el nostre, com tots els altres pobles van sentint el cansament i la mentida caricaturesca de l'actual estat social.

Lleida va sempre darrera en els moviments, i quan arriva l'aire resurreccionador fins a nosaltres, si veiem que es fortificador i dona força als esperits li obrim les portes amb generositat, i el respirèm a plè pulmó. Encara que tinguem les característiques i els defectes dels estaments agrícoles, també tenim les seves virtuts i el flaire de la nostra horta embauma l'espai i sentim lo bell de la vida i la poesia del viure. I així anirem de dret al conqueriment del bell ideal, ardits i ferms i amb l'esperit d'infants.

J. F.

Ecos i comentaris

La premsa obrera

Extraiem d'un article de J. Peiró publicat a «Solidaridad proletaria».

«Escribimos estas líneas en la noche del 10 de marzo, y la fecha y el asunto nos recuerdan toda la grandeza del llorado amigo Salvador Seguí, cuya evocación nos presenta su figura resignada ante la propia sangre provocada por las balas mercenarias; pero reflejada en su rostro una expresión de dolor, tal vez de desprecio o de compasión, por las injurias, calumnias y ruines infamias de que en vida fuera objeto de los que aun hoy constituyen la caricatura del anarquismo barcelonés, la ola de cieno... —Y que se nos perdone este grito de condenación, porque él es el modesto tributo rendido a la memoria del mártir, del insustituído, del honrado camarada.

Y agregamos por nuestra parte: que no sólo queremos emanciparlo de los viejos prejuicios y resabios pequeño-burgueses, sino de los «obreros» que jamás trabajan, del sufrimiento de Juntas y Comités irregulares y sin noción de sus responsabilidades, de todas las inmoralidadas éticas y materiales y de esos sorprendentes predominios de elementos intrusos e indocumentados de ignorada procedencia, fuente de donde manan los confidentes y agentes provocadores.»

Paraules de Pérez Solís

D'un article del distíngit escriptor comunista aparegut en «Lucha Social» inserim el següent paragraf:

«La Comuna parisiense fué el ensueño generoso de una legión heroica. O, más bien, el parto doloroso y sangriento —como todos los partos—de una clase llamada a los más gloriosos destinos. Porque ella, artífice de los grandes materiales de la vida, tenía que dar al mundo esas otras grandezas incomparables que se llaman igualdad de todos los hombres en el disfrute de los bienes del Trabajo y de la Naturaleza, y reconciliación de todos los pueblos y razas en el pecho de una sola y magnífica patria universal. Pero, para que llegara la edad de oro, tenían que pasar los corceles del tiempo sobre muchos diez y ochos de marzo.»

Capacitació obrera

El nostre company Josep Jové diu el següent en un article que signa a «Lucha Social».

«Si la clase trabajadora inspira a dirigir y administrar la producción, deshojándola de la explotación capitalista. Debe, ante todo, preocuparse por adquirir los conocimientos técnicos indispensables para reemplazar con éxito a la burguesía en la dirección y administración de la producción y del cambio, es decir, de la dirección de toda la vida social i económica. No sería posible creer en la eficacia de la Cooperativa de producción, si al crearse ésta, no tuvieran sus dirigentes bien probadas sus condiciones de capacidad técnica y práctica.

Por eso afirmamos que el taller colectivo, la cooperativa de producción, no es, no puede ser otra cosa que la resultante de un dominio completo de la técnica».

L'Eugeni Xammar

Després d'un grapat de mesos de silenci, el nostre admirat i car amic —a pocs dels nostres amics els és tan escaient aquest darrer adjectiu—s'ha despenjat suara a les planes de «La Publicitat» amb un saboós article, com tots els seus, tractant de les eleccions presidencials alemanyes.

El cronista, potser amb raó, titila a tots els dirigents del socialisme europeu de «caps de carabaça» i fa un elogi desfermat del candidat republicà, l'ex canciller Marx. Tots els qui com nosaltres, tenen pel vell amic una enternida simpatía hauran llegit aquestes ratlles amb viva satisfacció. A l'últim, després de fer-ne de verdes i madures, en Xammar comença a orientar-se com cal: Prou somniar truites i tocar campanes: funcionari al ministeri de negocis estrangers, per mal nom «Auswartiger Amt», en Xammar devé un home reposat: uns quants articles com aquest i s'obrirà camí aviat.

Obrerismes

Entre l'obrerisme de la capital de Espanya i de Barcelona i han diferències esencials.

No direm pas on són les virtuts, puix que a les dues bandes reconeixen qualitats i defectes; ens limitem a constatar un fet ben palès. Si les proves manquessin, —que no'n manquen—ni hauria prou amb citar un cas: la conferència donada darrerament a la «Casa del Pueblo» de Madrid pel general Marvá—veritable glòria de l'enginyeria espanyola—tractant de «El barco submarino», un dels més temibles instruments de guerra. A les nostres organitzacions obreres no se els hauria acudit mai l'organització d'un acte semblant, i menys en els dies que corren ara. Cal dir però que els obrers que assistiren a la lliçó de l'il·lustre general hi aprengueren coses tan substancioses com aquesta: «que si l'Estat hagués ajudat a l'Isaac Peral avui Cuba fora encara espanyola». . . . . .

Els nostres feixistes

La malaltia de Mussolini sembla que pot accentuar fortament la crisi del feixisme.

Internacionalment, el feixisme italià ja no compta. Entre nosaltres se hauria de sentir com un cadavre i no obstant encara de tant en tant respira amb un bleix enyoradiç per la boca d'algun intel·lectual neula.

Entre nosaltres hi han molts intellectuals que semblen que volin; talment com els angelets de litografia popular. No més tenen cap i ales. Com que no poden tocar de peus a terra no saben el pa que hi donen.

Ells sempre volant volant de l'ateneu a Sant Gervasi i de Sant Gervasi a l'ateneu. N'hi h alguns que quan obren la boca engeguen cançonetes i epigrames, altres que engeguen *haikais*. No és cap eufemisme.

Els que mès ens agraden són els que canten himnes bèl·lics. Són una delícia quan veuen que en un poble hi ha un aiguat i la gent es nega, ells hi porten el seu conçol. Ells gosen davant l'home que té l'aigua que li arriba fins al coll, nó pas de sugerir-li una manera de salvar-se sinó de contar-li grandeses, somnis daurats. Son uns angelets amb cultura i ideals imperialistes i feixistes, gent morigerada i divertida, després de tot. Animes dolces i blaves.

El senyor Foix de Sarrià—amb permís del Doctor Turell— tenia idees d'aquesta mena. Però des de que van enviar-li una ampolleta d'oli de ricí va resoldre canviar d'afició. Ara es dedica a l'aviació amb motor. Un motor purament literari, de moment.

Correligionari seu és el senyor Carbonell. Un admirador fervent, i incondicional del senyor Farinacci, lloctinent de Mussolini, home de feines delicades, mestre en una mena de política expeditiva que internacionalment li ha valgut un tufet de carnicer que Deu n'hi dó.

Llàstima que el senyor Farinacci, desconegui l'existència d'un devot seu tan important com és el senyor Carbonell. Si se n'enterés s'emocionaria.

«La Veu de Catalunya» que acaba d'enriquir la seva esplèndida redacció amb un element de tanta vàlua com el senyor Carbonell està d'enhorabona.

Comentaris a un article

II

La qüestió plantejada pel Dr. Cardó, en *La Paraula Cristiana*», demana un examen més profond del que jo feia en el meu anterior article. Es cert que el Dr. Cardó no hi anà pas tampoc a aquest fons, sinó que es limità a exposar simplement la doctrina tomista amb senzills comentaris i, en quan a la demostració de l'absurditat del Comunisme, enumerà les raons, no entretenint-se tampoc a glosar-les, i prou. Perquè aquelles raons siguin evidents? No, certament, car no ho són pas. Calia, doncs, demostrar-les. Tant-se-val; malgrat això, veurem com aquelles raons no poden probar res contra el Comunisme.

No cregui hom, però, que faci això, perque cregui que aquella doctrina tomista necessiti d'un gran esforç per a ésser rebutjada. Hom pot veure que amb el meu anterior article n'hi havia prou. Ho faig, perquè sobre aquelles raons—«La manca d'estímul per les coses comunes, la previsió de les necessitats de l'esdevenidor, la major sol·licitud per les coses pròpies i el major ordre de les coses humanes provinent de que cada individu curi i administri la seva part, que no pas si la comunitat hagués de curar de tots els béns alhora»—sobre aquests punts, hom pot dir coses interessantíssimes, tantes, que se'n podria fer un llibre. Abans, però, cal fer un advertiment, que aquesta qüestió podria ser tancada de cop només que amb una observació: que no pot ésser demostrada l'absurditat del Comunisme, per una raó molt senzilla, perque ell, en cas que sigui, serà un fet i la possibilitat o impossibilitat d'un fet contingent no pot ésser demostrada *a priori*. El Comunisme, avui per avui, és només que una vaga aspiració, conforme amb la llei natural, en principi, i si arriba a ser una realitat, deurà esser-ho en un fet social complexíssim, del qual no sabem un detall encara. Si és, doncs, un fet naturalíssim en principi, futur i desconegut del tot encara, com redimoni vol hom parlar d'ell, si pot ésser o no pot ésser, *a priori*? I menys pot hom provar aquella impossibilitat, apoiant-se en les passions humanes. Amb aquest argument, com confessa el mateix Dr. Cardó, si fos un bon argument, es podria fer fer renúncia de l'Evangeli, les pràctiques del qual resulten utòpiques, si es consideren aquelles passions. Amb aquest argument, hauria sigut tasca fàcil a un home del siscents demostrar que l'actual règim lliberal havia de reportar forçosament que el món esdevingués un presiri desfermat o bé un immens manicomi. Demés, considerem que la passió dominant no és la mateixa en totes les èpoques i, per tant, no s'hi val a argumentar contra una possibilitat, a base de les passions dominants avui. Dic això, per què aquesta passió dominant avui és l'ambició, l'afany de riqueses, conseqüència del lliberalisme econòmic, que ens ha portat a una lluita ferotge pel diner, com mai no s'hauria pogut imaginar, i ella és la que entela el nostre judici, fent-nos veure impossible un nou estat de coses diferent de l'actual. Però precisament en un règim comunista aquesta passió no tindria raó d'existir—treta la causa. tret l'efecte—i la mateixa embranzida formidable que ha pres, abasegant-ho i enverinant-ho tot, fa pensar que s'apropa la seva acaballa—puix on aniriem a parar altrament?—i que s'apropa, per conseqüent, un canxi radical en la manera de viure de l'Humanitat. De totes maneres, amb aquesta passió i amb totes les altres; el règim comunista pot semblar tan utòpic com es vulgui, però el règim actual ho és molt més. Fem sinó un esforç d'abstracció i provem de mirar la nostra vida social com si en fossim lluny, de la manera com se la miraria l'observador d'un altre planeta, i veurem una societat, en la qual l'immensa majoria treballa, a canvi de l'imprescindible per anar tirant, en profit d'una petita minoria, que no treballa i sols frueix, i això, demés, portant tothom, els de dalt i els d'abaix, clavat en les entranyes l'agulló enverinat de l'ambició! I considerem si no és un absurd que això pugui ser, i vegi si és, tanmateix!

I anem per les altres raons comensant per aquella pretesa manca d'estimul, de la qual es parla tant. Francament haurien d'esplicar el per que l'home ha de sentir menys estímul sabent que treballa per a tots i que tots treballen per a ell, que no pas sabent que treballa principalment per a els altres. La raó basada en el refrà de que «el que és del comú no és de ningú», és sencillament una raó de peu de de banc, que no té que veure amb el cas nostre. Les coses comunals d'avui és clar que no són de ningú, per a que son de l'estat, del municipi o d'altre entitat abstracta, però és que en el Comunisme les coses hauràn de ser comunes en el mateix sentit? Però el que és més xocant en aquest punt, és la manera com donen per segur que la vida social d'avui és eminentment estimulant. De quin estímul parlem? Del que pugui sentir l'obrer en el treball? Fora de la gana no n'hi cap mes. Del que sent el patró per a augmentar els guanys i el pobre per a esdevenir ric—més que no pas estímul, ilusió pura—i en general, del que sent tothom, que en la major part de les vegades no passa de ser un pur disig de de millorar de situació econòmica? No crec que es refereixin a aquest, car és de tan baixa naturalesa, que en el fons, és una immoralitat, ja que per a lograr el millorament ha de ser sempre a costelles dels demés. L'estímul que tothom deuria de sentir i que és conforme amb la llei natural i amb la mateixa doctrina cristiana, és el de la pròpia perfecció i el d'ajudar a la dels demés. Però precisament aquest estímul no pot arribar a tenir gaire força en la vida social moderna, tant per que aquells altres estímuls de baixa mena li són contraris i actuen sobre ell amb acció corrossiva, com per que la pròpia perfecció no és cosa que es cotitzi a molt preu i perquè, a més a més, tots els mitjans de perfecció costen pessetes. En fi, tal com van les coses avui, l'home de talent i acompanyat d'una voluntat enèrgica ja arriba a triomfar devegades per les pròpies forces, però a través de quines lluites i treballs! I quants n'hi han que cauen pel camí, si no porten una bona dossis de barra? Mentres que l'home de presa té sempre quasi segura la victòria.

En fi, abans d'acabar aquest article, vull fer una altra observació sobre aquest punt. Es tan interessant parlar de l'estímul dels homes, que tindriem rama a tallar per estona. I vull dir que ha d'èsser convenientíssim saber quin és l'estímul principal. No sé si m'equivoco, però em sembla que és l'afany de fer remarcar la pròpia personalitat—i això no sols en l'individu, sinó també en els pobles.—Aquell mateix estímul, que hem examinat, de la pròpia perfecció, i que més que un estímul és un deure, està subordinat a aquest. Efectivament, perque hom, un cop satisfetes les primeres necessitats, vol encara més riqueses, i desitja glòria, títols i honors? Amb la particularitat que fins les coses, que serveixen per embellir i alegrar la vida, com joies, vestits, estatge propi i bell i un bon tren de servents, les quals sembla que haurien de ser desitjades pel propi goig i benestar, són volgudes en gran part per tal de fer destacar la personalitat del jo. De manera que tots els altres estímuls, que hem considerat, un cop satisfetes les primeres necessitats de la vida, convergeixen cap a aquest. Dons bé, per què aquest estímul, afinat, net d'aquells altres de baixa mena que no tindrien objectiu en que esmerçar-se, no podria existir en una societat humana comunista? Què és ço que s'hi oposaria? Es que molts i els detractors seus, tots, quan parlen del Comunisme no poden imaginar-se'l altrament que com un estat de vida quarterària, sense mena de gerarquia entre els homes, sense cap distinció entre ells, si no en una igualtat monòtona i grisa, sense calor de vida i color. I això, senzillament, és una suposició gratuita. Si el Comunisme arriba a ser—i ja hem vist que no hi ha cap raó que s'hi oposi i que és conforme amb la llei natural i que és l'aspiració de la major part de l'Humanitat, i ho serà més cada dia—serà un estat de Vida i, per tant, amb tota la varietat, el calor, la bellesa. la lluminositat, de la vida humana, tot el qual no sols no és incompatible amb un estat basat en la Justícia, sinó que aquesta no serà possible sense aquelles qualitats.

I prou per avui. Un altre dia farem punt i final.

Albert Sans

MONTESQUIU

Homenatge a Josep Genollà

En el poble de Montesquiu i organitzat pel «Centre Obrer» tingué lloc el dia 19 del prop passat març un homenatge a la memòria d'en Josep Genollà, qui en vida fou digne conserge i ànima de l'entitat, la qual, amb la seva constància, sabé engrandir fins elevar-la a posseïr un bell local propi, honra i orgull, a la recta administració i a la companyonia.

Consistí l'acte en descobrir un retrat que perpetuarà la memòria del nostre digníssim correligionari en el local del Centre, un quadro a l'oli, vertadera obra d'art digna de l'artista de Barcelona Sr. Domènec Soler, el qual ha sabut evocar a la tela la exacta figura del que fou nostre company.

A la tarda es personaren a Montesquiu comissions de distints punts de la Comarca i a dos quarts de tres el local del Centre estava ple de gom a gom de ciutadans i companyes àvides de retre un tribut de respecte al que tant havien volgut i admirat.

A les tres en punt, hora assenyalada per a realitzar l'acte, donà començament a aquest el senyor Tubau, ex-president de la Societat, el qual amb breus i sentides frases exposà la significació de l'homenatge fent resaltar les belles virtuts de l'homenatjat a l'ensems que demostrà el que significa per a la Societat la pèrdua del company Genollà. Descubrí el quadro i el públic va esclatar en una formidable i perllongada ovació. Fet el silenci, parlà el company Joan Codina, de Manlleu. Foren les seves primeres paraules un entusiasta elogi a l'obra d'art que constitueix el retrat i felicità al Sr. Solé allí present, per haver sabut reproduir tan fidelment el seu company de lluites. Feu la apologia de l'homenatjat comparant la mort distinta i els comentaris que es fan alredós de una vida; digué que hi ha qui mor abandonat en un Asil, altres, la mort dels quals es comenta entre les seves insignificants amistats i altres que traspassant el límit de les fronteres és sentida la seva en tots els àmbits de la terra; demostrà com la de l'homenatjat no sols ha estat sentida a Montesquiu, el seu poble nadiu, i llegeix un solt que amb motiu de sa mort publicà JUSTICIA SOCIAL fent una extensa biografia que reflexa admirablement les belles virtuts humanes i ideals d'en Genollà. Llegeix a continuació una sentida carta d'en Fabra Ribas en la que amb bells paragrafs diu que espiritualment assisteix a l'homenatge. Segueix el company Codina explicant la joventut ordenada de Genollà, com per sa voluntat començà a instruir-se, arrelant-se en ell la idea de que l'imperfecció de l'Humanitat és llei tirànica dels desvalguts i començà a lluitar en defensa de les reivindicacions obreres essent, diu, als 26 anys president del Comité comarcal de les Tres Classes de Vapor. Cita detalls relacionats amb la seva vida, els oferiments de diner que en diverses ocasions li havia fet la burgesia les que malgrat sa precària situació havia sabut rebutjar amb noble gest; fa al·lusió a la seva honrada gestió com a regidor de Montesquiu, les seves virtuts benèfiques, son amor a l'ideal i diu que si fos possible als homes realitzar lo impossible ja que la darrera esperança de Genollà era aquest Centre que qualificava de casa dels obrers del pervindre, l'aixecaria de la seva tomba per a portar-lo a que presenciés l'homenatge que li retia el poble. I acaba el seu discurs dient que el major dels homenatges que es pot tributar a la seva memòria és continuar la seva obra i seguir el seu exemple d'idealitat i d'honradesa.

Seguidament parlà el company Aleix Castells, de Roda, agafant com a base la paraula «gratitud», la que diu deu ésser norma de tots els homes; demostra com es perfecciona l'humanitat, així l'excels Ansel Clavé en una composició musical d'aquest nom aixoplugava sots una mateixa bandera a tots els homes d'idees enlairades, així també aquest Centre fent honor a aquesta paraula cumpleix un deure de gratitud amb el present homenatge que agraeix en nom dels companys i en el seu.

Amplia amb molts detalls la biografia de Genollà i diu que en cumpliment del seu deure fou moltes vegades calumniat, més si la calumnia deixa rastre, la constància la pulveritza. En tota sa vida tornà bé per mal per aquest motiu al final troba justícia. Dirigint-se als joves els diu que deuen ésser virtuosos perquè a ells estàn encomanades les gestes del Progrès, deuen posar tot el que està de la seva part per a que es fortifiqui la humana espècie laborant en profit del bé que farà imperar la justícia social.

El Sr. Tubau donà per acabat l'acte agraint als concorrents la seva respectuosa cooperació.

Tots els oradors foren molt molt aplaudits i felicitats, així com el Sr. Soler. Fou un acte la memòria del qual perdurarà donant un bon exemple.

F. E. S.

Manlleu.

LLIBRES REBUTS

«*Tres rondallees de poble*, d'E. ISERN DALMAU.

E. Isern Dalmau és un dels nostres escriptors de més honradesa literària i més racialment catalans. Isern Dalmau és empordanès i no dubtem gens de plaçar-lo entre els empordanesos il·lustres, perquè posseeix com pocs altres tot l'esperit subtil, bell i fantasiaire del nostre Empordà. Isern Dalmau, encara, és un somniador tan nobilíssim que sembla talment que la seva ànima sigui alada i voli d'ací d'allà per a escrutar el més pur i simpàtic de les coses de casa.

Aquest és l'Isern Dalmau, com a home i com a escriptor. Es aquest esperit el que ha inspirat els seus dos llibres «Sol de posta» i «Solada de contes»—el seu caire més fantasiós era el primer, el més escrutador el segón.

I és aquest mateix bell esperit el de les «Tres rondalles de poble», la seva obra publicada suara, formant el número 2 de la primera sèrie de les Edicions Nàusica.

Isern Dalmau copça amb sobrietat els tipus i el paisatge empordanesos, i ens el descriu amb graciosa ironia, amb poètic sentiment, amb claretat, amb gran humanisme. Pocs escriptor són sensibles com ell. Mireu aquesta sensibilitat en la precisa visió del paisatge del capitol «La creu de les carreteres» de la roudalla «Un bergant empordanès», en la psicologia d'En Jansaia, protagonista d'aquesta rondalla, en la placitud del senyor Aixadó, en tota la narració «L'aranya gandula».

La seva ironia ha esdevingut mestrívola. Per això, perquè tota ella és una ironia, gosaríem qualificar «Un bergant empordanès» de petita obra mestra. «Un bergant empordanés» en-clou tota la gamma d'Isern Dalmau: al costat de l'ironia i de la sensibilitat la precisió, l'humanisme, la claretat, la poesia, la vivesa i sobretot, una absoluta penetració amb l'ànima empordanesa.

«L'aranya gandula» és una altra obreta excel·lent. Això és fer contes per a infants! Es una rondalla animada i gràcil, amorosa tota ella de color i vida.

Finalment, «El senyor Aixadó», que obre el llibre, és una estampa deliciosa. Llàstima que l'hagi publicada en aquest volum, car no és cap rondalla de poble. L'esperit delicat i somniador d'Isern Dalmau té algún matís germà de l'esperit de l'escriptor espanyol Azorín, i aquest senyor Aixadó és un personatge nostrat d'un Azorín català.

Bona obra a fè, aquestes «Tres rondalles de poble» d'E. Isern Dalmau. Totes les belleses dels seus dos llibres anteriors, s'hi troben accentuades.

J. Roure i Torrent

(Tenim en cartera altres llibres per a recensionar.)

L'Home i la Terra

Un partit agrari en el poder

Varem veure en l'últim article que els revolucionaris russos han aconseguit, mitjançant la promulgació del Codi agrari, donar la terra als que la treballen. Això mateix havia intentat a Bulgària el govern presidit per Stamboulisky però la reacció que ha tingut lloc en aquell país no ho ha fet possible.

El partit agrari búlgar, fundat en 1893 per uns quants mestres d'escola i secretaris d'ajuntament rural, no va trigar a reunir baix els plecs de la seva bandera a gairebé tots els pagesos del país.

El mateix dia de la declaració de guerra de Bulgària als aliats, en 1915, el cap del partit agrari, Stamboulisky, va ésser empresonat per ordre del govern, temerós de que mogut pels seus sentiments aliadòfils no promogués una revolta en la que el poble ataqués al rei Ferràn I que fou el que feu entrar a Bulgària en la guerra. Stamboulisky va romandre a la presó fins el dia 25 de Setembre de 1918 a les deu del matí. Aquell dia ja s'havia trencat el front de Macedònia pels aliats i els soldats búlgars fugien a la desbandada de les trinxeres i es dirigien cap a Sofia amb l'objecte de fer justícia als culpables de la guerra. En donar la llibertat a Stamboulisky se'l va citar per a tenir una entrevista amb el rei el mateix dia a les quatre de la tarda i a l'endemà va ésser enviat pel govern junt amb el ministre de la guerra i alguns diputats a Radomir on hi havia la major part de les tropes que abandonaven el front. A Radomir es va posar al front d'aquestes tropes, va ésser proclamat President de la República búlgara i ecaminà els soldats a l'atac de Sofia. L'exèrcit de la república búlgagara es va disoldre a l'extendre's la nova de que a Salònica els delegats búlgars havien signat l'armistici amb els aliats. Stamboulisky, abandonat pels soldats que retornaven a les seves llars, va entrar a Sofia tot sol, sense que el govern prengués cap mida en contra d'ell, el dia 30 de setembre i el dia 20 d'octubre un representant del partit agrari, Dobri Petkos, era rebut pel rei i aconsellava a aquest l'abdicació.

Després de signada la pau, el nou rei de Bulgària, Boris, va encarregar a Stamboulisky la formació de govern i fetes en 1920 les eleccions, el partit agrari va obtenir majoria absoluta en el «Sovranie» o congrès de Bulgària.

El partit agrari búlgar que tenia per orgue a la premsa el diari «La bandera agrària», va ésser un partit de classe i Stamboulisky pretenia que no hi haguessin altres partits que les classes; per això va dir en la sessió de la «Sovranie», del 15 de desembre de 1921, que els pagesos s'unien alguna vegada amb algú per a governar a Bulgària: els pagesos, els treballadors de les fàbriques i els menestrals i que el Parlament no seria un vertader parlament fins que estaria compost tant sols de pagesos, d'obrers i de menestrals.

Les principals obres beneficioses per als pagesos que va dur a cap el govern de Stamboulisky, constituit tot ell per mestres fills de pagesos, mentre va tenir les regnes de l'Estat foren: la promulgació de la llei de limitació de la propietat rústica, l'increment de les cooperatives i la supressió de tots els impostos que abans havien de pagar els agricultors.

Per la llei de limitació de la propietat rústica es donava gran part de la terra als que la treballaven, per mitjà de la limitació del dret de propietat de la terra a 30 hectàries que podien tenir els que la treballaven i a 10 o 4 que tan sols podien posseir els que no la treballaven ells mateixos, segons fossin casats o solters.

La terra que tenien els propietaris i que passava d'aquesta extensió era expropiada i concedida als pagesos que en tenien poca.

Aquesta llei fou aprovada pel Congrès en sessió del dia 26 d'abril de 1920.

Mercès a les mides preses pel govern Stamboulisky, un autor ben poc amic per cert dels agraris com W. D. Nicolaev, va poguer escriure en juny de 1923 que, els pagesos búlgars, propietaris de les seves terres, emancipats cada vegada més de la influència econòmica de la ciutat per la bona organització del crèdit agrícola i per la creació de cooperatives, començaven d'organitzar-se no solament com a unitat económica sinó també com a força social i política.

En molts altres ordres fou també esmentada la tasca del govern agrari de Bulgària. Entre altres lleis fetes per a acostumar al poble al treball comú i en benefici de la Societat, podem citar l'anomenada del treball obligatori, aprovada pel Congrès en 14 de juny de 1920, en virtut de la qual tot ciutadà de Bulgària, home o dona, havia de treballar en arribar a l'edat de 16 anys els homes i de 20 les dones, vuit mesos en profit de l'Estat o dels Municipis i en obres d'interès comú així com també sempre que el govern els cridés per causa de calamitat pública i per un termini màxim de quatre setmanes. Explicant l'objecte d'aquesta llei, digué Stamboulisky:

«Bulgària serà primera en donar un bell exemple al món, substituint l'exèrcit de guerra que absorbeix sense profit per a ningú els millors anys de la joventut, per un exèrcit del treball que desenrotllarà la idea de la fraternitat i de la solidaritat de les classes socials i que al mateix temps donarà al país resultats materials útils i tangibles.

Com és molt natural, amb tot això el govern búlgar es va atreure l'enemistat dels propietaris rurals que no treballaven llurs terres i que vivien a ciutat de les rendes que aquestes els proporcionaven, dels comerciants que no podien extendre llur activitat a les comarques on les cooperatives s'havien establert, i de tots aquells que troben més natural que es mori per la pàtria que no pas que es treballi ella tots els quals varen formar una per ells anomenada «unió sagrada» i favorescuts per l'ona de reacció que s'extengué per tota Europa, i de la qual són formes, entre altres, el feixisme italià, el conservadurisme parlamentari anglès i el nou règim implantat a Rússia després del discurs de Lenin de 1921 (França és una honrosa excepció i encara Herriot procura entretenir-se amb l'espiritual lluita de clericals i anticlericals), varen revoltar-se, enderrocaren el govern i, en sagnanta represió, varen fer fusellar a alguns dels seus ministres.

Dr. Camarada

JUSTICIA SOCIAL

és l'únic periòdic de la nostra terra que recull en un sol ideari tots els desitjos del poble

---

Per a ajudar al company "Roc Guinart"

C. R. 10 ptes.; R. C. 2 ptes.; J. A. 2 ptes.; F. V. 1 pta.; J. B. B. 5 ptes.; M. G. 2 ptes.; F. M. 2 ptes.

Total . . . 24 ptes.

Rothschild casa la seva filla. A la fí de l'ápat de noces, un sabi pren la paraula:

--Germans meus i germanes meves, ja que ens trobem en la joia i el plaer, no oblidem els pobres... Us proposa que crideu amb mí: «Visca els pobres!»...

(HISTORIETA POPULAR JUEVA).

Unió Gràfica
Societat Cooperativa de Producció
Aquesta institució, genuinament obrera, és un experiment viu d'emancipació social i econòmica. Té dret, doncs, a la solidaritat de les entitats similars i a l'ajut de tots els homes progressius.
Treballs d'Impremta de tota mena
Enric Granados, 33, interior
BARCELONA

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura militar

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu
"LA TERRA"
SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA «UNIÓ DE RABASAIRES DE CATALUNYA»
Es publica cada dissabte. 15 Cts.
Redacció i Administració: Carders, 12, 1.r
BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu **JUSTICIA SOCIAL** periòdic socialista català.

"ACCIÓ COOPERATISTA"
Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya
Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.
APAREIX CADA QUINZENA
Suscripció anyal: 4 ptes.
Redacció i Administració:
Aurora, 11 bis. - Ciutat

L'emancipació dels obrers de Catalunya ha d'ésser obra dels mateixos obrers d'aqui.

Treballador!
Sigues digne de la teva condició humana!
Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.
Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

J. M. PROUS i VILA
LA LLUNA DINS EL LLAC
(CANÇONS I FORMES)
Per comandes a la Llibreria Bibliotheka, Llovera, 13. -- Reus.
S'ha posat ja a la venda en les llibreries de Barcelona

Noves i documents

GRECIA. — **La fi d'una vaga**

La vaga plantejada pel personal ferroviari i que la Confederació del Treball va volguer portar al terreny d'un atur general ha acabat amb un fracàs lamentable. De primer entuvi, la immensa majoria de carrilaires, electricistes gassistes i tramviaris varen secundar el moviment, però com totes les vagues massa extenses que no tenen efectes fulminants, el cansament de la gent va deixar se sentir, i el dia 17 de març la unió va quedar virtualment rompuda i el dia 22 la immensa majoria de vaguistes varen rependre el treball. En vista d'això, els directors de la Confederació comunicaren al Govern el dia 24 que havien acordat rependre el treball sense condicions, però que pregaven que fossin acomiadats els esquirols. El govern va denegar aquesta petició, però va oferir recomanar a les empreses que no exercissin represàlies entre els vaguistes. La normalitat va restablir-se a tot el país el dia 25, llevat de la publicació de diaris, qüestió independent de la Confederació, car la suspensió de les publicacions obeeix al lockout patronal acordat com a resposta a una petició d'augment de salaris que feren els tipògrafs. Les empreses s'han unit per a la publicació d'un sol diari i no es publica altra fulla que aquesta i el *Rizospastis*, orgue del Partit comunista.

RUSSIA. — **Accident aèri**

S'ha confirmat oficialment la mort dels comissaris Miasnikoff, membre del Comitè central de la Unió de Repúbliques soviètiques; Mogilievsky, president de la Comissió transcaucàsica, i Atabekoff delegat de Correus i telégrafs, demés dels dos pilots que tripulaven l'aeriplà que es va encendre i caure entre Tiflis i Bakú el 23 de març.

Miasnikoff fou el que en 1918 va anar a Perm i va convèncer al Gran duc Miquel, germà del tzar, a que el seguís per tal de facilitar-li la fugida a Anglaterra i en arribar a un bosc va matar-lo cuidant els seus ajudants de matar al secretari del duc, un tal Johnson, d'origen anglès, éssent cremats els dos cadàvers. Per algún temps, Miasnikoff cooperà amb l'oposició antileninista i fou separat de tots els càrrecs, però posteriorment fou rehabilitat i ara desempenyava un gran paper en la política soviètica transcaucàssica éssent vispresident del Consell de Comissaris del poble de la República transcaucàssica.

Mort d'un notable

El 20 de març va morir a Moscou Nariman Narimanoff, un dels quatre presidents del Comitè central executiu de la Federació de Repúbliques socialistes soviètiques. Tenia 53 anys, nat a Tiflis, estudià per a mestre exercint després alguns anys fins que, als 30, va estudiar medicina éssent llicenciat a la Universitat de Novorossik, però més que mestre i metje fou un literat notable. Era un gran periodista i un excel·lent dramaturg. Havia escrit molts panflets polítics com també obres de text i literatura mèdica. Solia escriure en les llengües túrquiques de les quals en coneixia diferentes variants.

Estudiant a Pèrsia, molt jove encara, va fundar un Partit socialista i fou per aquesta causa empresonat. Després va fundar una organització secreta anomenada *Hummet* que va afiliar-se després al bolxevisme en 1917. Narinanoff era un ferm puntal de la unió de Geòrgia i altres pobles sud-orientals amb Rússia i per aquesta causa havia tingut sempre llocs prominents com Primer comissari del govern d'Azerbaijan en 1920 i ara President de les Repúbliques Transcaucàssiques i de la Federació Soviètica juntament amb Kalinin, Petrovsky i Txerviakoff.

Congrès

La Internacional Comunista celebra actualment a Moscou un important Congrès amb assistència de 224 delegats representant 32 països. Es creu que el Congrès durarà prop de tres setmanes i en ell s'estudiarà la situació general, la formació del front únic internacional, la qüestió agrària i la conducta que ha de adoptar-se respecte a Trotsky.

Amb tal motiu *Pravda* dona les següents xifres d'efectius comunistes: França, 80000; Gran Bretanya, 45000; Alemanya, 2700000; Itàlia, 30000; Noruega, 49000 i Estats Units, 31000.

GRAN BRETANYA. — **La llengua gaèlica.**

El President del Consell d'Educació, amb el natural interès de fomentar l'estudi i preservació de la llèngua gaèlica—parlada avui per una minoria dels habitants del país de Gales—ha nomenat un comitè de personalitats a l'objecte de que esboci un plan de desenrotllo i aplicació de la llèngua gaèlica en les institucions d'educació d'aquell país. Aquesta tasca la cumplirà el Comitè d'acord amb el següent plan:

a) Necessitat del coneixement de l'idioma autòcton en l'educació liberal.

b) Aplicació a l'esfera dels negocis, professions i serveis públics i

c) Relació del gaèlic amb l'anglès i altres llengües modernes.

Els sens feina.

Les xifres oficials del 16 de març senyalen un total de 1.219.200 persones sense feina, o siguin 124.089 més que en la mateixa data de l'any passat quan governava el ministeri socialista. El total enclou 939.000 homes, 34.100 nois, 216.000 dones i 30.100 noies.

Singapoore i el pressupost de guerra

Un extens debat sobre l'establiment de la base naval a Singapoore, qual empresa fou deixada en suspens pel govern socialista, va tenir lloc a la Cambra dels Comuns el dia 23 de març. MacDonald va demostrar la conveniència de suprimir aquesta base naval que representa un perill per a la pau i un motiu justificat d'inquietud pel Japó, però el govern va insistir en l'aprovació del crèdit necessari per a la continuació de les obres, qual crèdit puja a 2.588.000 lliures esterlines. El Govern va guanyar la votació per 280 vots contra 129.

Aximateix, contra el vot dels socialistes, han sigut aprovats els augments de 4.300.000 lliures per a la marina de guerra i 1.002.000 per al servei militar d'aviació. El projecte de pressupost total de la Gran Bretanya per a l'exercici de 1925-26 suma en total 407.470.796 lliures esterlines, o sigui 2.284.796 que l'anterior aprovat pel govern socialista.

CUBA. — **La illa de Pinos**

En la sessió del Senat dels Estats Units de 12 de març fou finalment aprovat per 63 vots contra 14 el tractat reconeixent la sobirania de Cuba sobre la petita illa de Pinos, qual tractat estava pendent de l'aprovació del Senat des de 1904. Durant aquests anys, en qüestions suscitades que ha hagut de fallar el Tribunal Suprem dels Estats Units, aquest ha reconegut la sobirania de Cuba sobre Pinos per dues vegades. El Senat americà ha volgut, amb aquesta aprovació, minvar el mal efecte que la seva actitut produïa al Centre i Sud-Amèrica, però la mala impressió deixada no es cura tan tardanament.

Amb motiu de la final ratificació del Tractat, el Govern de Cuba va organitzar una demostració de gratitut, lo qual va motivar la publicacació d'un manifest dels estudiants protestant d'aquesta actitut servil i poc avinguda amb la dignitat d'un país lliure. Els cinc firmants del manifest foren multats amb 200 dollars cada un originant això amotinaments estudiantils que varen culminar el dia 21 de març en una veritable batalla amb la policia resultant gran nombre de ferits d'abdues bandes.

IUGOSLAVIA. — **Els diputats croats i el bloc d'oposició**

La comissió revisora d'actes de la Skupshtina ha proposat l'anul·lament de 61 actes de les 67 que va guanyar el partit agro-croata de Raditx. Només deixa com a legal la fracció de Zayednitchar que no havia sigut declarada fora de llei pel Govern de Patxitx. Es creu, però, que quan aquest dictàmen sigui definitivament votat per la Skupshtina, la majoria anularà només les actes dels deu o dotze republicans croates més significats i aprovarà totes les restants.

L'exprimer ministre Davidovitx que figura com a cap de l'oposició va llegir en la sessió del 22 de març el pacte d'aliança permanent de les oposicions. Diu que l'oposició no es mourà per cap influència externa, que actuarà dintre el marc de la constitució i que aspira a conseguir per Iugoslàvia la democratització de la monarquía per tal de que aquesta aparegui com la monarquia britànica respectuosa i sotmesa als drets i les llibertats del poble. Aquest és el programa d'acció comú ço que no exclueix l'acció particular de cada grup i la fidelitat als principis basics que els inspiren.

ALEMANYA. — **Fi de una vaga.**

Amb una victòria més que relativa ha acabat el dia 20 de març la vaga plantejada pel personal ferroviari i de la qual varem donar compte oportunament. Les companyies han acceptat per fi la sentència arbitral que havien acceptat ja els sindicats segons la qual s'augmenten els sous en tres *pfennigs* per hora sense que, de moment, s'alteri l'horari de treball fins a 1.er d'octubre en la qual data seràn reconsiderades les peticions obreres. Aquest augment representa per les companyies 36.000.000 de marcs anyals en les despeses i aquestes es resistien a acceptar l'augment al·legant les obligacions contingudes en el plà Dawes. La normalitat del tràfec s'ha restablert regnant satisfacció en els centres sindicals per la favorable solució del conflicte.

XILE. — **Retorn d'Alessandri.**

El 21 de març va arribar a Santiago l'expresident de la República, Alessandri, deposat pel cop d'estat militar de setembre de 1924, acompanyat del ministre d'Afers estrangers, Matte Gormaz, l'almirall Langlois i un grup d'oficials que avien anat a esperar lo a Buenos Aires. Quaranta mil persones eren a rebre'l a l'estació i més de descentes mil estaven afilerades pels carrers de Santiago aclamant a l'antic President conegut amb el sobrenom de *León de Tarapacá*. De l'estació va anar directament al palau del Govern a pendre novament possessió del càrrec de President de la República, quedant dissolta la Junta de govern i tornant els seus membres a llurs normals ocupacions.

Alessandri va invitar a tots a la concòrdia i a oblidar el passat. Va assegurar que governaria constitucionalment, lliure de prejudicis, i que esperava la cooperació de tots per a retornar el país a la normalitat. Sembla segur que després de la trista experiència, Xile no tornarà a apartar-se dels camis constitucionals i democràtics i que la confiança pública i la prosperitat del país seràn aviat restablertes i assegurades.

ITALIA. — **La vaga dels metalurgics.**

Des de començament del mes passat els sindicats feixistes varen promoure agitació per a obtenir augment de salaris en l'indústria metalurgica anticipant-se a les gestions de la Federació del ram per a conseguir aquest fi. La vaga va extendre's i tota la indústria metalurgica d'Itàlia va paralitzar-se englobant uns cent mil obrers. Els feren concertar un conveni a base de l'augment de una lira diària en els jornals i una revisió trimestral de salaris, però la Federació que segueix la disciplina socialista va dir als obrers que no reprenguessin el treball com a protesta per la intromissió feixista. El resultat fou excellent car una petita part va seguir les ordres de l'organització feixista dirigida pel seu líder, el diputat Rossoni.

Des d'aquell instant, els obres que havien tingut totes les llibertats per tal de conseguir llurs reivindicacions, foren objecte de la més dura persecució. Els mitings i reunions foren suspeses i els periòdics confiscats. *Avanti* en poc mesos ha sofert seixanta recullides d'edicions i *Giustizia* trenta dugues. Malgrat tot, el noranta per cent dels obrers va romandre adicte a la Federació i no va tornar al treball fins que aquesta va donar l'ordre el dia 19 de març. A Torí, per exemple, de 60.000 obrers, no més 4.000 varen seguir les organitzacions feixistes i a Milà, de 36.000, sis miescassos reprengueren el treball abans que la Federació ho disposés.

Fora de Lombàrdia, la Companyia «Fiat» que a Trieste i Monfalcone ocupa 25.000 obrers, va desligar-se de l'organització patronal i va pactar amb els seus propis obrers per mitjà de comissions locals. Els membres d'aquestes comissions pertanyen a la Federació d'obrers metalurgics i tots els obrers continuen adictes a ella. Aquesta vaga metalurgica ha sigut una de tantes derrotes feixistes havent demostrat els obrers llur repugnància pel règim i per les híbrides organitzacions que tracta d'establir.

La correspondència d'administració de **JUSTICIA SOCIAL**, (girs, reclamacions, canvis d'adreça), per que no sufreixi cap retard, preguem es dirigeixi a Marçal Badia, carrer Llovera, 13, Reus.

Molt interessant

L'administració de JUSTICIA SOCIAL, comprenent les dificultats que troben alguns dels nostres abonats per a renovar llurs suscripcions, ha acordat girar lletres de canvi per l'import d'una anyada, 8 pessetes:

A tots els que deguin més d'un semestre.

A tots els que, subscrits per anyades, no han renovat encara la seva subscripció.

Exceptuarem d'aquesta mesura als abonats d'alguns pobles de les comarques gironines els rebuts dels quals cuidarà de passar a domicili un company de Girona.

Als abonats residents a l'estranger, no essent factible incloure'ls en els lliuraments, els preguem es posin al corrent amb tota urgència.

D'aquesta manera, a la vegada que facilitarem als nostres abonats el poder satisfer puntualment les seves suscripcions, aconseguirem, àdhuc a costa de majors despeses, tindre al corrent l'administració, única forma de poder cumplir els nostres compromisos i portar endavant la publicació del nostre volgut setmanari, car *el retard en els pagaments posa en perill la seva vida en els moments que aquesta està perfectament assegurada.*

No dubtem pas que els nostres lliuraments seràn ben acollits per tots els amics de JUSTICIA SOCIAL.

Cal advertir, per últim, a tots els suscriptors i paqueters de fòra de Barcelona, facin les seves remeses directament a l'administració de Reus, carrer Llovera, 13

Als companys que expontaniament ens ajuden amb llur col·laboració, hem de pregar-los vulguin fer-se càrrec de la limitació de l'espai disponible i no oblidar mai les restriccions imposades per les actuals circumstàncies. Interessa que per a facilitar la nostra tasca procurin:

1.er Parlar d'allò que es pugui parlar.

2.on Tractar especialment qüestions sindicals i de propaganda de les doctrines socialistes.

3.er Exposar els temes amb la major claretat i concissió possibles, i

4.t Escriure en quartel·les per una sola cara i deixant els interlineats ben amples a fi que podem fer-hi al damunt les eventuals correccions ortogràfiques.

"Company!"
per Màxim Gorki
PREU: 10 cèntims
Demaneu aquest interessant fullet a l'administració de JUSTICIA SOCIAL

En totes èpoques i en tot lloc, el pensament de les ànimes meditdores ha sigut mutiu d'escandol.

ANATOLE FRANCE

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:
Com a home, has d'ésser socialista.
Com a obrer, deus sindicarte.

Si hom es diu lliberal, i per justificar-ho, obra lliberalment però sense posar-hi el cor, es trobarà en una posició tan mesquina que la seva vida no podrà cumplir res d'excelent. Inútil haurà sigut la seva naixensa, i inútil la seva mort.

Del TRIPITAKA XINESC

SETMANARI SOCIALISTA
Justicia Social
2.a època
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS
REDACCIÓ:
Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA
ADMINISTRACIÓ:
Marcial Badia, Llovera, 13. - REUS
REDACTORS i COL·LABORADORS:
Gabriel Alomar - Serra i Moret Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Aguadé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas Dr. Emili Mira - Vicens Vilarassau Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - Rossend Llates Dr. Muntanyà - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés "Galdric" - Marius Vidal - Ferrán Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Estadella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós Emili Saleta - "Shum" - F. Cañadas - Josep M.a de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Pujades - Joan Fronjosà - Balagué Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Duràn i Guardia - Joan Forment.
REDACTORS-CORRESPONSALS
Albert Schneeberger - Rafael Ramis, *França*
Joan Comorera.—*Argentina*
Carlota Goteres.—*Xile*
René Lyr.—*Bèlgica*
Roberto Marvasi.—*Itàlia*
Dr. Andrés Ovejero.—*Madrid*
PREUS D'ABONAMENT:
Catalunya i Provincies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.
JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*
SUSCRIVIU-VOS-HI
personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.
Imp. BIBLIOTHEKA. - Reus.